

Corts d'Alfons el Magnànim

(València, 1417 – 1418)

.II.

Procés del braç eclesiàstic

Greuges del braç militar

Donatiu

Furs

Edició a cura de
Josepa Cortés Escrivà

2023

*f*onts històriques valencianes

1. CONVOCATÒRIA

1.1

CONVOCATÒRIA AL BRAÇ ECLESIASTIC

¶³⁷ *Iesus*

In Dei nomine, amen. Com lo molt excel·lent príncep e senyor, lo senyor don Alfonso, per la gràcia de Déu rey d'Aragó, de València, *et cetera*, vingués en lo regne de València novellament e hagués delliberat de tenir corts generals als regnícoles del dit regne dins la ciutat de València, com fon en lo loch de les Barraques dels Reys, situat en lo dit regne, tramés letres de la convocació de les corts als prelats e persones eclesiàstiques, barons, cavallers e gentils hòmens e universitats de les <ciutats>, viles e lochs acostumats convocar en corts del dit regne, la continència de les quals és de la tenor següent:

1417, abril 2. Les Barraques dels Reals.

Alfons el Magnànim convoca a Corts generals del regne a Hug, bisbe de València.

Alfonsus, Dei gracia rex Aragonum, Sicilie, Valencie, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comes Barchinone, dux Athenarum et Neopatrie ac comes Rossillionis et Ceritanie, venerabili in Christo patri Hugoni, episcopo Valencie, salutem et

dileccionem. Quoniam incolis regni Valencie curiam generalem, ut inhibi fori et privilegia ipsius regni Valencie per nos iurentur et quedam utilitatem, augmentum atque quietam dulcedinem sacre rei publice dicti regni Valencie clare tangencia pertractentur et plene ad finem peroptatum, dante Domino, deducantur, in civitate Valencie die XXVII^a mensis presentis intendimus celebrare. Ideo vos requirimus et monemus quatinus ad predicta atque fienda in curia supradicta in civitate iamdicta die predicta ad istud prefixa infallibiliter intersitis. Nos enim in ipsa civitate tunch erimus, Altissimo permitente.

Datum *en les Barraques dels Reyals*, sub nostro sigillo secreto, die secunda aprilis anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o decimoseptimo.

Rex Alfonsus

E com les lretres per rahó de la convocació de les dites corts fossen presentades als tres staments del dit regne, ço és, eclesiàstich e militar e de ciutats e viles reyals, a la jornada dessús contenguda foren per los dits tres staments en la Seu de la ciutat de València les persones dejús contengudes.

1.2

PRIMERA REUNIÓ DELS BRAÇOS A LA SEU DE VALÈNCIA

1417, abril 27. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 4 de maig.

Die martis, ante prandium, XXVII^a aprilis anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o decimoseptimo. ^{37v}

Com per rahan de la jornada assignada en lo present dia per lo dit senyor rey a celebrar les dites corts del regne de València fossen justats alguns dels tres staments del dit regne dins la Seu de la dita ciutat,

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, official e procurador del senyor bisbe de València; frare Anthoni de Tholosana, claver e procurador del senyor mestre de Montesa; mossèn Ramon de Centelles, pebordre e procurador del honorable capítol de València; en Rodrigo de Rius, notari, procurador dels abbats de Valldigna e Sent Bernat; mossèn Jacme Roqua, canonge de Càller e procurador del comanador de Bexix.

Per lo stament militar

Mossèn Johan Fabra, procurador del senyor duch de Gandia; mossèn Pere Pardo; mossèn Johan de Ripoll; mossèn Jacme Romeu; mossèn Johan de Vallterra; mossèn Johan Roiz de Moros; mossèn Pere Maschó; en Jacme Roig, notari,

procurador del vezcomte de Vilanova, e'n Jacme Dezplà, notari, procurador de mossèn Bernat de Centelles.

Per lo stament de les ciutats e viles reyal

En Jacme Dezplà, síndich de la ciutat de València; en Johan Ferrer, síndich de la ciutat de Xàtiva; en Bertran de Boes, síndich de la vila de Morella; en Francesch Feliu, síndich de la vila de Castelló; en Berthomeu Mathoses, síndich de Vila-reyal; ¶³⁸ en Domingo Spelt, síndich de Ademuç.

Los quals, justats dins lo cancell del altar major de nostra dona Santa Maria de la dita Seu de València, vench l'onorable micer Joffre d'Artigues, regent la cancelleria del senyor rey, lo qual per part del dit senyor dix tals paraules: «Lo senyor rey prorroga les corts al vuytén dia primer vinent en aquest loch mateix».

E de present, feta la dita prorogació, los dits tres staments per scrit donaren e offeriren, e per l'onorable en Francesch d'Arinyo, scrivà del dit senyor [rey], legir e publicar feren una protestació de la següent sèrie:

Venia petita.

Los dels staments eclesiàstich e militar e de ciutats e viles reyal del regne de València, dién ab aquella humil reverència que's pertany, que si e aytant com la dita prorogació feta per vós, molt honorable micer Joffre d'Artigues, sia contra furs, privilegiis, libertats e bons usos e costums del dit regne protesten que per aquella no sia fet algun prejudí als dits furs, privilegiis, libertats e bons usos e bones costums del dit regne, ne al dret dels dits staments ne alcú de aquells, ans aquell e aquells los romangua salvu e il·lès e que no·ls sia tret a ús ni a conseqüència en l'esdevenidor, requirents de les dites coses carta pública.

1417, maig 4. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 11 de maig.

Die martis, ante prandium, quarta madii anno a Nativitate Domini M^oCCCC^o decimoseptimo.

Com fos dia e hora assignats a la prorogació de les corts, foren justats los dejús scrits dels dits tres staments dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich ¶^{38v}

Lo reverent frare Amalricus, abbat de Sent Bernat; micer Johan Gastó, official e procurador del senyor bisbe de València; mossèn Francesch Giner, prevere e procurador del senyor bisbe de Tortosa; frare Anthoni Tholosana, claver e procurador del senyor mestre de Montesa; mossèn Pere Ferrández d'Íxer, comanador de Montalbà; mossèn Ramon de Centelles, pebordre e procurador del honorable

capítol de València; en Rodrigo de Rius, notari, procurador del abbat de Valldigna, [e] frare Francesch Çabater, majoral de Quart.

Per lo stament militar

Mossèn Vidal de Vilanova; mossèn Johan Fabra, per si e com a procurador del senyor duch de Gandia; mossèn Pere Pardo, en Pere Çabata [e el] vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de les ciutats e viles reynals

En Jacme Dezplà, notari e síndich de la ciutat de València; en Bertran de Boes, síndich de la vila de Morella; en Bernat Falcó, síndich de la vila d'Algezira e per Cullera; micer Francesch Feliu, síndich de la vila de Castelló; en Pere Comes, síndich de la vila de Liria; en Francesch Palau, síndich de la vila de Borriana; en Johan Calaceyt, síndich de Vila-real; en Domingo Spelt, síndich de Ademuç; en Sancho Aznar, síndich de Castellfabib; en Sancho Domínguez, síndich de Alpont, e'n Simó Vicent, síndich de Bocayrent.

Los quals, estants justats dins lo cancell del altar major ³⁹ de la dita Seu, vench l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller del senyor rey, e dix tals paraules o consemblants: «Lo senyor rey proroga la cort al vuytén dia primer vinent si feriat no serà, e si serà feriat al dia subsegüent en lo present loch».

E de present los dels dits tres staments dessus scrits protestaren axí com havien protestat en la primera e pus propdita prorogació, requirents que la protesta-ció feta primerament en la primera prorogació fos inserta ab la present prorogació en lo procés de la present cort.

1417, maig 11. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 18 de maig.

Die martis, ante prandium, XI^a madii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o XVII°.

Com fos dia e hora assignats de la prorogació de la present cort, foren en la dita Seu ajustats los següents, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, official e procurador del senyor bisbe de València; mossèn Francesch Giner, prevere e procurador del senyor bisbe de Tortosa; mossèn lo Claver de Montesa, procurador del senyor maestre de Montesa; mossèn Francesch Martorell, canonge de València e procurador del senyor bisbe de Sogorb; mossèn Ramon Centelles, pabordre e procurador del honorable Capítol de València;

en Rodrigo de Rius, procurador del abbat de Valldigna; frare Johan de Josa, comanador del Puig e procurador del mestre de la Mercè; frare Francesch Terrats, procurador del abbat de Sent Bernat; mossèn Jacme Roqua, procurador del comanador de Bexix; [e] frare Jacme Falç, procurador del abbat de Poblet, per Quart. ¶^{39v}

Per lo stament militar

Mossèn Vidal de Vilanova; en Pere Çabata, síndich del stament militar; en Jacme Roig, procurador del vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de les ciutats e viles reyal

En Bernat Johan, micer Bernat Abrí, jurats; micer Guillem Çuera, en Johan Suau, micer Johan Ferrando e'n Johan Pujades, síndichs de València; en Pere Feliu [e] en Pere Bixes, síndichs de la ciutat de Xàtiva; en Bertran de Boes, síndich de la vila de Morella; en Bernat Falchó, síndich de la vila d'Algezira; n'Antich Alboredes e en Johan Mazquefa, síndichs de la vila de Oriola; en Francesch Palau e en Bernat Muntanyés, síndichs de la vila de Borriana; micer Francesch Feliu, síndich de la vila de Castelló; en Pere Burgunyó, síndich de la vila d'Alaquant; en Jacme Gaçol e en Pere Comes, síndichs de la vila de Liria; en Sancho Aznar, síndich de Castellfabib; en Domingo Spelt, síndich de Ademuç; en Folch de Monferrer, síndich de la vila d'Ontinyent, e'n Simó Vicent, síndich de Bocayrent.

Los quals stants justats dins lo dit cancell del altar major de la dita Seu, vench l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, e dient les paraules o consemblants dessus ja contengudes prorogà la present cort, per part del senyor [rey], al huytén dia que serà dimarts primer vinent en lo loch mateix.

Los dessus dits dels tres staments protestaren *ut supra*.

1417, maig 18. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 24 de maig.

Die martis, ante prandium, XVIII madii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o XVII°.

Per tal com era dia assignat de la prorogació de les presents corts ¶⁴⁰ foren ajustats en la dita Seu los dels tres staments, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Mossèn l'abat de Sent Bernat dessus dit, micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell, e'n Rodrigo de Rius *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Francesch Munyoç; en Pere Çabata, síndich del stament militar; en Jacme Roig, dicto nomine; e-n Dionís d'Olit, notari, procurador del noble Xarlot de Beumunt, fill del alfèriç de Navarra.

Per lo stament de les ciutats e viles reyal

En Bernat Johan [e] micer Bernat Ebrí, jurats, en Johan Suau, micer Johan Ferrando, en Johan Pujades e-n Jacme Dezplà, síndichs de València; en Pere Feliu e en Pere Bixes, síndichs de la ciutat de Xàtiva; en Bertran de Boes, síndich de Morella e de Castelló; en Bernat Falcó, síndich d'Alzezira; en Johan Mazquefa e n'Antich Alboredes, síndichs d'Oriola; en Dionís d'Olit, síndich de Borriana; en Pere Burgunyó, síndich d'Alaquant; en Johan de Calaceyt per Vila-real; en Jacme Gaçol e en Pere Comes, síndichs de Liria; ¶^{40v} en Sancho Domínguez, síndich d'Alpont; en Garcia del Porto, síndich de Castellfabib; en Domingo Spelt, síndich de Ademuç; en Guillem Ponç, síndich d'Ontinyent; en Johan Centonge, síndich de Biar; en Bernat d'Arqués, síndich de Sexona; e-n Simó Vicent, síndich de Bocayrent.

Los quals, estants ajustats dins lo dit cancell del altar major de la dita Seu, com fos dia de prorogació de cort, l'onorable micer Johan de Funes, vicecanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la present cort a dilluns primer vinent en lo loch mateix.

Los dessus dits dels tres staments protestaren *ut supra*.

1417, maig 24. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 28 de maig.

Die lune, ante prandium, XXIII^a madii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Com fos dia de prorogació de cort foren justats en la dita Seu los següents dels tres staments del regne, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Mossèn l'abat de Sent Bernat, micer Johan Gastó, mossèn Ramon Centelles, mossèn Francesch Martorell e-n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*. ¶⁴¹

Per lo stament militar

Mossèn Jacme Scrivà; mossèn Andreu Castellà; mossèn Vidal de Blanes; mossèn Johan Fabra, per si e per lo senyor duch de Gandia; mossèn Pere de Vallterra; e-n Dionís d'Olit, *nomine predicto*.

Per lo stament de ciutats e viles reyal

Micer Bernat Abrí, en Johan Suau, micer Johan Ferrando, en Johan Pugada, en Jacme Dezpà, síndichs de València; en Pere Feliu, síndich de Xàtiva; en Bertran de Boes, síndich de Morella e per Castelló; n'Antich Alboredes per Oriola; en Dionís d'Olit per Borriana; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Jacme Gaçol e en Pere Comes per Liria; en Garcia del Porto per Castellfabib; e'n Guillem Ponç per Ontinyent.

E estants los dessús dits justats dins lo dit cancell del altar major de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessús dit, per part del senyor rey prorogà la cort a divendres primer vinent en lo loch mateix.

Los dessús dits dels dits tres staments protestaren *ut supra*.

1417, maig 28. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 2 de juny.

Die veneris, ante prandium, XXVIII^a madii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Com fos dia de prorogació de cort, foren justats dins ^{41v} la dita Seu de València los següents dels tres staments del regne, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Mossèn lo claver de Montesa, mossèn Ramon Centelles, mossèn Francesch Martorell [e] frare Francesch Terrats, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Vidal de Blanes, per si e com a procurador de la senyora reyna dona Yolant; mossèn Andreu Castellà; mossèn Francesch Martorell, e'n Johan de Molina, procurador del vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de les ciutats e viles reyal

En Bernat Johan, micer Bernat Abrí, jurats, en Johan Suau, micer Johan Ferrando, en Johan Pujada, en Francesch Çavartés, síndichs de València; en Pere Feliu, síndich de Xàtiva; en Bertran de Boes per Morella e per Castelló; en Johan Mazquefa e n'Antich Alboredes per Oriola; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Jacme Gaçol e en Pere Comes, síndichs de Liria; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Domingo Spelt per Ademuç; en Guillem Ponç per Ontinyén; en Johan Centonge per Biar; en Simó Vicent per Bocayrent, e'n Bernat d'Arqués per Sexona.

E stants justats dins lo dit cancell del altar major de la dita ^{¶42} Seu de València l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la cort a dimecres primer vinent en lo loch mateix.

Los dessus dits dels dits tres staments protestaren *ut supra*.

1417, juny 2. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 4 de juny.

Die mercurii, ante prandium, secunda mensis iunii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o XVII°.

Per tal com era dia de prorogació de cort, foren justats los següents dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo clavari de Montesa, mossèn Francesch Martorell, mossèn Ramon Centelles, [e] mossèn Jacme Roqua, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Jacme Scrivà; mossèn Vidal de Blanes per si e com a procurador de la senyora reyna dona Yolant; mossèn Johan Martínez d'Ezlava; mossèn Joffre de Thous; en Bernat de Vilarnau; e'n Jacme Roig, procurador del vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de les ciutats e viles reyal

En Johan Suau, micer Johan Ferrando e'n Johan Pugada, síndichs de València; ^{¶42v} en Bertran de Boes per Morella e per Castelló; en Johan Mazquefa e n'Antich Alboredes per Oriola; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Johan de Calaceyt per Vila-real; en Pere Comes e en Jacme Gaçol per Liria; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Domingo Spelt per Ademuç; en Guillem Ponç per Ontinyent; en Simó Vicent per Bocayrent; en Matheu Blanch per Sexona; e'n Johan Bou per Cullera.

E stants justats los dessus dits dins lo dit cancell del altar major de la dita Seu de València l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, en la manera dessus dita, prorogà la cort per part del senyor rey a divendres primer vinent en lo loch mateix.

Los dessus dits dels tres staments protestaren *ut supra*.

1417, juny 4. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia següent.

Die veneris, ante prandium, III^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Com fos dia de prorogació de cort foren justats dins la dita Seu los següents, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn Ramon de Centelles, mossèn Francesch Martorell, mossèn Jacme Roqua *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich del stament militar; e'n Jacme Roig, ^{||43} procurador del vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de les ciutats e viles reials

En Johan Suau, <micer Guillem Çuera, en Johan Pugades, micer Bernat Abrí>, síndichs de València; en Bertran de Boes per Morella; en Bernat Falcó per Alzezira; n'Anthoni Alboredes per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló; en Dionís d'Olit per Borriana; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Jacme Gaçol e en Pere Comes per Líria; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Pere Monfort per Biar; en Matheu Blanch per Sexona; en Simó Vicent per Bocayrent; e'n Bernat Çuera per Ontinyent.

E stants justats dins lo cancell de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la cort a demà que serà dissapte, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 5. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 7 de juny.

Die sabbati, ante prandium, <quinta> iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los tres estaments del regne dins la dita Seu de València <los següents>, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell, *dictis nominibus*; e'n Rodrigo de Rius per l'abat de Valldigna e Sent Bernat. ^{||43v}

Per lo stament militar

Mossèn Jacme Scrivà; mossèn Francesch Martorell; en Pere Çabata, síndich del braç militar; e en Jacme Roig *dicto nomine*.

Per lo stament de les ciutats e viles reyls

En Bernat Johan, en Johan Suau, micer Bernat Abrí, en Johan Pugades, micer Johan Ferrando, síndichs de València; en Bertran de Boes per Morella e per Castelló; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Johan de Calaceyt per Vila-real; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Pere Comes per Liria; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Guillem Ponç per Ontinyent; en Johan Bou per Cullera; en Pere de Monfort per Biar e n Simó Vicent per Bocayrent.

E stants tots just[at]s dins lo cancell del altar major de la dita Seu de València, l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la cort a dilluns primer vinent en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 7. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 9 de juny.

Die lune, ante prandium, VII^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los següents dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Mossèn lo claver de Montesa e n Rodrigo de Rius *dictis nominibus*. ⁴⁴

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich dels cavallers; en Jacme Roig e en Dionís d'Olit *dictis nominibus*.

Per lo stament de les ciutats e viles reyls

Micer Johan Ferrando e n Johan Pujada, síndichs de València; en Bernat Falchó, síndich d'Alzezira; en Pere Feliu e en Pere Bixes, síndichs de Xàtiva; en Bertran de Boes per Morella e per Castelló; en Dionís d'Olit per Borriana; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Guillem Pasqual e en Jacme Gaçol per Liria; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Sancho Domínguez per Alpont; en Domingo Spelt per Ademuç; en Matheu Blanch per Sexona; en Pere Guardiola per Cullera; en Guillem Ponç per Ontinyent; e n Pere Monfort per Biar.

E stants tots los dessús dits justats dins lo cancell del dit altar major de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicancellor dessús dit, de part del senyor rey prorogà la dita cort a dimecres primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessús dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 9. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 14 de juny.

Die mercurii, ante prandium, nona iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los següents dins en la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Mossèn l'abat de Sent Bernat, ^{||^{44v}} mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell, *dictis nominibus*; frare Macià Ramon per l'abat de Valldigna.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich dels cavallers; en Jacme Roig e en Dionís d'Olit, *dictis nominibus*.

Per lo stament de ciutats e viles reyal

Micer Johan Ferrando, en Johan Pujada, síndichs de València; en Bernat Falcó, síndich d'Algezira; en Johan Mazquefa per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló e en Pere de Begues així mateix; en Dionís d'Olit per Borriana; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Sancho Domínguez per Alpont; en Domingo Spelt per Ademuç; en Johan Bou per Cullera; en Pere de Montfort per Sexona; en Nadal Ferrer per Bocayrén; en Simó Vicent per Vila-real; en Johan de Calaceyt e n Guillem Ponç per Ontinyent.

Los quals stants justats dins lo cancell del altar major de la dita Seu de València l'onorable micer Johan de Funes, vicicancellor dessús dit, vench en lo dit loch e per part del senyor rey prorogà la dita cort al dilluns primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessús dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 14. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 16 de juny.

Die lune, ante prandium, XIII^a die iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los següents dins la dita Seu de València, ço és: ^{||⁴⁵}

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell, e'n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich dels cavallers.

Per lo stament de ciutats e viles reyal

En Daniel Mascarós e'n Pere Bou, jurats; en Bernat Johan, micer Bernat Abrí, en Johan Suau, micer Johan Ferrando, en Johan Pujades, síndichs de València; en Berthomeu Rovira e en Johan Palma, síndichs de Morella; en Bernat Falchó per Alzezira e per Cullera; micer Francesch Feliu e en Pere de Begues per Castelló; en Johan de Calaceyt per Vila-real; en Pere Burgunyó per Alaquant; en Pere Comes e'n Jacme Gaçol per Liria; en Berthomeu Bodí per Bocayrén; en Pere de Monfort per Biar e'n Nadal Péreç per Sexona.

E stants tots justats dins lo cancell del altar major de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicancellor dessus dit, per part del senyor rey prorogà la dita cort a dimecres primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

Lo[s] dessus dits protestaren *ut supra*. ||^{45v}

1417, juny 16. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 18 de juny.

Die mercurii, ante prandium, XVI^a iunii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o XVII°.

Foren justats los següents dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo braç eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell e'n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich dels cavallers; en Dionís d'Olit e en Jacme Roig, *dictis nominibus*.

Per lo stament de ciutats e viles reals

En Daniel Mascarós e'n Pere Bou, jurats, en Bernat Johan, micer Bernat Abrí e en Johan Pujada, síndichs de València; en Berthomeu Rovira e en Johan

Palma, síndichs per Morella; en Bernat Falchó per Alzezira; en Johan Mazquefa per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló; en Dionís d'Olit per Borriana; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Pere Comes e en Jacme Gaçol per Liria; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Folch de Montferrer per Ontinyent; en Nadal Péreç per Sexona; e'n Berthomeu Bodí per Bocayrent.

E stants justats dins lo cancell del altar major de la Seu, ¶⁴⁶ l'onorable micer Johan de Funes, vicicancellor dessús [dit], per part del senyor rey prorogà la cort a divendres primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

E los dessús dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 18. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia següent.

Die veneris, ante prandium, XVIII^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los tres staments del regne dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo braç eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Ramon Centelles, mossèn Francesch Martorell, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich dels cavallers; en Jacme Roig e en Dionís d'Olit, *dictis nominibus*.

Per lo stament de ciutats e viles reals

En Daniel Mascarós e'n Pere Bou, jurats, en Bernat Johan e en Johan Suau, síndichs de València; en Francesch Rovira e en Johan Palma per Morella; en Bernat Falchó per Alzezira; n'Anthoni Alboredes per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló; en Dionís d'Olit per Borriana; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Jacme Gaçol e en Guillem Pasqual per Liria; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia ¶^{46v} del Porto per Castellfabib; en Folch de Montferrer per Ontinyent; en Pere Montfort per Biar; en Nadal Péreç per Sexona; e'n Berthomeu Bodí per Bocayrent.

E stants justats dins lo cancell de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicancellor dessús dit, per part del senyor rey prorogà la cort a demà que serà disapte, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessús dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 19. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia 22 de juny.

Die sabbati, ante prandium, XIX^a iunii anno a Nativitate Domini millesimo CCCC^o XVII°.

Foren justats los tres staments del regne dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell, mossèn Ramon Centelles, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

En Pere Çabata, síndich del braç militar, e en Jacme Roig, *dicto nomine*.

Per lo stament de ciutats e viles reals

En Daniel Mascarós e en Pere Bou, jurats, micer Johan Ferrando, en Johan Suau, en Johan Pujada, síndichs de València; en Bernat Falchó per Alzezira e Cullera; en Johan Palma e en Berthomeu ^{||}⁴⁷ Rovira per Morella; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Garcia del Porto per Castellfabib; n'Antich Alboredes per Oriola; en Folch de Montferrer per Ontinyent; en Pere Montfort per Biar; en Nadal Péreç per Sexona; e-n Berthomeu Bodí per Bocayrent.

E estants justats dins lo cancell del altar major de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la dita cort a dimarts primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*.

1417, juny 22. Seu de València.

Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia següent.

Die martis ante prandium XXII^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los tres staments en lo cancell de la dita Seu, ço és:

Per lo braç eclesiàstich

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Francesch Martorell e-n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Olfo de Pròxida, mossèn Aymerich Centelles, mossèn Berenguer de Vilaragut, don Pedro de Urrea, mossèn Vidal de Vilanova, mossèn Francesch

de Vilanova, en Johan de Bellvís, en Pere de Montagut, mossèn Joffre de Vilarig, mossèn Bernat de Montsoriu, en Jacme Roig e en Dionís d'Olit, *dictis nominibus*.

Per lo stament de ciutats e viles reals ¶^{47v}

En Daniel Mascarós e'n Pere Bou, jurats, en Bernat Johan, micer Johan Ferrando, e'n Johan Suau, síndichs de València; en Berthomeu Rovira per Morrella; en Bernat Falchó per Alzezira; en Johan Mazquefa e n'Antich Alboredes per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló; en Jacme Gaçol e en Guillem Pasqual per Líria; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Sancho Domínguez per Alpont; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Folch de Montferrer per Ontinyent; e'n Nadal Péreç per Sexona.

E stants justats dins lo cancell del altar major de la dita Seu, l'onorable micer Johan de Funes, vicecanceller dessus dit, per part del senyor rey prorogà la cort a demà que serà dimecres, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*. ¶⁴⁸

1417, juny 23. Seu de València.

Reunió del braç eclesiàstic a la capella de Sant Miquel i elecció del jurista Pere Català com a advocat del dit braç i de Bernat Bonshoms com a porter. Pròrroga per al dia 25 de juny.

Die mercurii, ante prandium, XXIII^a iunii anno a Nativitate Domini M^oCCCC^oXVII^o.

Foren justats en la Seu de València los del stament eclesiàstich següents:

Lo reverent senyor bisbe de València; lo reverent senyor frare Romeu de Corbera, mestre de Montesa; mossèn Gil Sánhez Munyoz, canonge de València e procurador del reverent senyor bisbe de Tortosa; mossèn Francesch Martorell, canonge de València e procurador del reverent senyor bisbe de Sogorb; mossèn Ramon Centelles, procurador del honorable capítol de la Seu de València; en Rodrigo de Rius, procurador del abbat de Valldigna; frare Francesch Terrats, procurador del abbat de Sent Bernat; mossèn Jacme Roqua, procurador del comanador de Bexix; frare Johan de Josa, procurador del mestre de la Mercè.

Los quals se ajustaren dins la dita Seu en la capella de monsenyor Sent Miquel per parlar d'alguns fets toquants lo stament eclesiàstich per les presents corts.

E, stants axí justats, començaren a parlar que lo stament de la Església havia mester advocat, ço és juriste, que consellàs e ordenàs los fets del braç, axí com en altres corts era acostumat. Axí mateix havia obs hun porter per convocar e servir en les coses necessàries [de] lo dit stament, per què, après molts rasonaments e nomenats molts juristes, tots concordantment digueren que l'onorable micer Pere Català¹

¶¹ C Çabata.

era stat ja advocat del braç eclesiàstich en les corts ||^{48v} passades que celebrà lo senyor rey don Ferrando, per què seria rahonable que'l dit micer Pere fos advocat del dit stament eclesiàstich en les presents corts. Per què, tots ensemps aquí, *concorditer* elegiren lo dit micer Pere Català per advocat del dit stament eclesiàstich en les presents corts.

Enaprés tots los dessús dits *concorditer* elegiren per porter del dit stament en Bernat Bonshoms en les dites corts.

E enaprés, com lo stament militar e lo stament de les ciutats e viles reyalz fossen ajustats en la dita Seu e fos stat tramés a dir per lo stament militar al stament de la Església que, com tots jorns feya prorogar lo senyor rey la cort per son vicicanceller, e de prorogació en prorogació anaven axí que ni la cort se principiava ne feyen res, perdent temps, que fos supplicat lo senyor rey que no'ls volgués tenir tal manera, que principiàs la cort e fes los actes per ço que la havia convocada; lo qual punt, rahonat per lo dit stament eclesiàstich, après moltes opinions e rahonaments haüts per los dits tres staments sobre lo dit punct, per ço com alguns eren de opinió que semblant supplicació no devia ésser feta, dubtans que encara no ere cort, per ço com no era principiada per lo senyor rey ne havia proposat encara, e que los staments per si no's podien aplegar tro fos principiada per lo senyor rey, e que solament havien facultat a present de ajustar-se per fer la prorogació present lo vicecanceller o altre per lo senyor rey, en tant que, occorrents aquests e altres duptes aquí moguts, no clogueren res, ans se lexaren del dit rahonament axí en ubert.

Enaprés ajustaren-se dins lo altar major de la dita Seu, ço és:

Per lo stament eclesiàstich ||⁴⁹

Micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa, mossèn Ramon Centelles, mossèn Francesch Martorell e'n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Nicholau Joffre e en Jacme Roig, procurador del vezcomte de Vilanova.

Per lo stament de ciutats e viles reyalz

En Daniel Mascarós e'n Pere Bou, jurats, en Johan Suau, micer Guillem Çaera, en Johan Pugada, micer Johan Ferrando e micer Bernat Abrí, síndichs de València; en Pere Feliu e en Pere Bixes per Xàtiva; en Johan Palma e en Berthomeu Rovira per Morella; en Bernat Falcó per Alzeira e per Cullera; en Johan Mazquefa e en Ginés Silvestre per Oriola; micer Francesch Feliu per Castelló; en Bernat Muntanyés per Borriana; en Jacme Gaçol e en Guillem Pasqual per Liria;

en Berthomeu Matoses per Vila-real; en Ginís Silvestre per Alaquant; en Garcia del Porto per Castellfabib; en Sancho Domínguez per Alpont; [en Guillem Ponç per Bocairant e] per Ontinyent; en Domingo Spelt per Ademuç; e'n Mateu Blanch per Sexona.

E l'onorable micer Johan de Funes, vicecanceller dessus dit, e per part del senyor rey prorogà la dita cort a divendres primer vinent, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*. ¶^{49v}

1417, juny 25. Seu de València.

*Reunió dels tres braços i pròrroga per al dia següent.*²

Die veneris, ante prandium, XXV^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°.

Foren justats los tres estaments del regne dins la dita Seu de València, ço és:

Per lo stament eclesiàstich

Lo reverent frare Amalrich, abbat de Sent Bernat; micer Johan Gastó, mossèn lo claver de Montesa e'n Rodrigo de Rius, *dictis nominibus*.

Per lo stament militar

Mossèn Olfo de Pròxida e en Pere Çabata, síndich del braç militar.

Per lo stament de les ciutats e viles reials

En Daniel Mascarós, en Pere Bou, jurats, en Johan Suau, micer Johan Fernando, en Johan Pugada, micer Bernat Abrí, síndichs de València; en Pere Bixes per Xàtiva; en Johan Palma per Morella e'n Bernat Costegà per Alzezira.

E estants los dessus dits jurats dins lo cancell del dit altar major de la dita Seu, l'onorable micer Joffre d'Artigues, regent la cancelleria, per part del senyor rey prorogà la dita cort a demà que serà dissapte, ans de dinar, en lo loch mateix.

Los dessus dits protestaren *ut supra*.

¶² Aquest dia, com recull el procés del braç reial, el rei feu crida pública convocant a corts en la Seu de València per al dia següent.

2. SESSIÓ D'OBERTURA

2.1

PROPOSICIÓ REIAL

1417, juny 26. Seu de València.

Reunió de les Corts generals, presidides pel rei, i proposició reial.

Die sabbati, ante prandium, XXVI^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII°. ¶⁵⁰

E com fos dia assignat a la cort, lo molt alt e·xcel·lent príncep e senyor, lo senyor rey don Alfonso vench a la Seu cathedral de la ciutat de València e, volent principiar les corts e sehent en sa cadira e siti real, axí com és acostumat, foren ajustats en la dita Seu davant lo senyor rey los tres staments de regne de València, ço és, lo stament eclesiàstich sehent a la part dreita, e lo stament militar a la part sinistra, e lo stament de ciutats e viles reyalys davant lo dit senyor rey, <entre> los dits dos estaments.

Per lo stament eclesiàstich

Lo molt reverent senyor n'Uch, bisbe de València; lo molt reverent senyor frare Romeu de Corbera, mestre de Montesa; mossèn Francesch Martorell per lo bisbe de Sogorb; mossèn Gil Sánxez Munyoz per lo bisbe de Tortosa; mossèn Ramon de Centelles per lo capítol de València; en Rodrigo de Rius per l'abat de Valldigna e per l'abat de Sent Bernat; en Pere Vives per l'abat de Benifaça; frare Anthoni de Tholosana, claver de Montesa, per lo comanador de Muntalbà [e] frare Johan de Josa, comanador del Puig, per lo mestre de la Mercè.

Per lo stament militar

Lo molt alt senyor infant don Johan, germà del senyor rey; lo molt egregi <senyor> don Alfonso, duch de Gandia; lo molt egregi senyor don Fredrich, compte de Luna; ¶^{50v} don Pero Maça; don Pedro d'Urrea; mossèn Olfó de Pròxida; mossèn Aymerich de Centelles; mossèn Pere de Moncada; mossèn Vidal de Vilanova; mossèn Loís d'Abella; mossèn Ramon de Vilaragut; mossèn Pere de Montagut; mossèn Francesch de Perellós; mossèn Galvany de Villena; mossèn Francesch de Vilanova; mossèn Manuel Díez; mossèn Berenguer de Vilaragut; mossèn Johan de Pròxida; mossèn Johan Castellà; mossèn Jacme Scrivà; mossèn Francesch de Bellvís; mossèn Johan de Vilanova; en Johan de Bellvís; mossèn Francesch Maça; mossèn Eximén Péreç de Corella; en Manuel de Vilanova; en Manuel de Montagut; en Francesch de Vilanova; en Galceran de Montagut; mossèn Joan Fabra; mossèn Johan de Vilarasa; mossèn Johan Ferrández d'Eredia; mossèn Johan de Sentfeliu; mossèn Johan Gastó; mossèn Johan Pardo; mossèn Bernat de Vila-

rig; mossèn Pere Maschó; mossèn Johan Munyoz; mossèn Pere Maresme; mossèn Arnau Saranyó; mossèn Johan de Castellví; mossèn Pere Siscar; mossèn Loís de Castellví; mossèn Alfonso Suàric; mossèn Francesch Marrades; mossèn Johan Martínez d'Ezllava; mossèn Manuel de Codinachs; mossèn Bernat Català; mossèn Loís de Codinachs; mossèn Francesch Martorell; mossèn Johan d'Estanya; mossèn Johan Lançol; mossèn Francesch d'Esplugues; mossèn Pere de Codinachs; mossèn Ausiàs de Codinachs; mossèn Johan Roïç de Moros; mossèn Loís Carbonell, procurador de la reyna dona Yolant; ¶⁵¹ en Jacme Roig, procurador de mossèn P(ere) Ladró, vezcomte de Vilanova; mossèn Pere Pardo, procurador de mossèn Eximén Péreç d'Arenós e per si; mossèn Nicholau Joffre, procurador de dona <Johana de Prades>; mossèn Johan Pardo, procurador de madona Carroça; en Dionís d'Olit, procurador de Xarlot de Beumunt; mossèn Johan Tolsà; mossèn Guillem Crespí; mossèn Galceran de Castellví; mossèn Guillem Pujada; mossèn Johan de Valleriola; mossèn Galceran de Vich; mossèn Bernat de Monsoriu; mossèn Jacme Joffre; mossèn Berenguer de Montpalau; mossèn Rigo de Quintavall; mossèn Bernat Dezpuig; mossèn Jacme Dezpuig; mossèn Bernat Serra; mossèn Loís de Lòric; mossèn Arnau Ferrer; mossèn Jacme d'Artés; mossèn Gracià d'Artés; mossèn Jacme Romeu; mossèn Matheu Lançol; mossèn Johan Scorna; mossèn Johan Pardo; mossèn Pere d'Esplugues; mossèn Corveran d'Alet; mossèn Jacme Scrivà, menor; mossèn Andreu Aguiló; mossèn Loís Çabata; mossèn Johan Gostantí; mossèn Guearau Bou; mossèn Andreu Castellà, menor; mossèn Johan de Ripoll; mossèn Johan de Castellvert; mossèn Loís de Pertusa; mossèn Pere Mercader; mossèn Ramon Gostantí; mossèn Francesch Corts; en Galceran de Lòric; en Francesch d'Esplugues; en Pere Çabata, major; en Pere Pardo; n'Alfonso Roïz de Corella; en Gisbert d'Olms; en Bernat Dezcallar; en Bernat de Bonastre; n'Ausiàs March; en Martí Ényeguez d'Ezllava; en Francesch de Vilarasa; en Johan Vives; en Johan de Roda; en Goçalbo de Roda; en Loís d'Aguiló; en Manuel de Montagut; en Manuel Çabata; en Johan Roqua; en Johan Scrivà, e en Pere Çabata, síndich del braç militar.

Per lo stament de ciutats e viles reyalis

[Per València] en Daniel Mascarós e n Pere Bou, jurats, en Johan Suau, micer Johan Ferrando, en Johan Pujada, micer Guillem Çuera, micer Bernat Abrí, e n Jacme Dezplà; ¶^{51v} per Xàtiva en Pere Bixes; [per Morella] en Johan Palma e en Berthomeu Rovira; per Alzaira en Bernat Costegà; per Oriola en Johan Mazquefa, n'Antich Alboredes e en Genís Silvestre; per Castelló micer Francesch Feliu e en Pere Çabata; per Borriana en Bernat Muntanyès; per Vila-real en Berthomeu Matoses; per Alaquant en Pere Burgunyó; per Liria en Guillem Pasqual e en Jacme Gaçol; per Alpont en Sancho Domínguez; per Castellfabib en Garcia del Porto; per Ontinyent en Guillem Ponç; per Cullera en Francesch Navarro e n Johan Bou; per Biar micer Thomàs de Copliure; per Ademuç en Domingo Spelt; per Sexona en Matheu Blanch; per Bocayrent en Guillem Ponç.

E lo dit senyor rey, stant assegut en son siti o cadira reyal, en presència e audiència de tots los dessús nomenats representants los tres staments del regne de València, ço és, a saber, eclesiàstich e militar e de ciutats e viles reials, sehents cascuns en lur loch acostumat, segons dit és dessús, e en presència de moltes altres gents, segons és acostumat en corts generals de regne de València en la dita Seu de València, volent principiar la dita cort, de paraula dix e explicà sa proposició en la forma següent:

Bien vos recuerda, cómo, en tiempo que éramos primogénito, vos fazie-mos el juramento acostumbrado fer por nuestros predecesores e vosotros nos jurastes en senyor tantost, e rey après días del senyor rey padre nuestro, de gloriosa memoria, (e agora) havemos convocado vosotros e a supplicación de aquesta ciudat vos queremos encara jurar los dichos fueros e privilegios e fer algunas cosas toquantes servicio de Dios, honor nuestra e bien avenir de aqueste regno, el qual havemos en reputación singular por los notables e grandes servicios que ha feytos a la Corona d'Aragón. ||⁵²

2.2

RESPOSTES DELS BRAÇOS A LA PROPOSICIÓ REIAL

1417, juny 26. Seu de València.

Resposta de l'infant Joan, en nom de tota la cort, a la proposició reial.

E feta la dita proposició lo dit molt alt senyor infant don Johan, en nom e per part de tots los dits tres estaments, com fos acordat que per ço com era germà del senyor rey que fes la resposta, com fos acostumat que lo bisbe de València o altre per lo braç de la Església la degués fer, e per ço lo dit infant segués ab lo stament eclesiàstich. Responent a les dites coses en la dita proposició specificades, dix les paraules següents:

Molt excel·lent senyor,

La cort ha hoïda vostra notable proposició e, haüda delliberació, vos farà tal resposta que Déu ne serà servit e vostra senyoria, e lo benefici de la cosa pública ne serà procurat.

1417, juny 26. Seu de València.

Resposta de Daniel Mascarós, jurat i síndic de la ciutat de València, en nom del braç reial, a la proposició reial, i súplica perquè es convoque a corts la vila de Lliria.

E encontinent, fetes les dites coses, l'onorable en Daniel Mascarós, jurat e síndich de la ciutat de València, per part e en nom de ciutats e viles reials de regne de

València en presència del senyor rey e de tota la dita cort, proposà e dix les paraules següents o consemblants:

Molt alt senyor,

La vostra molt gran excel·lència ha manades convocar a les presents corts generals totes les universitats de les ciutats e viles reials del dit regne de València, exceptada la vila de Liria. E com la dita vila de Liria sia notable part del braç de les ciutats e viles reials e deja ésser appellada e ésser e entrevenir en la celebració de les dites corts, supplica lo dit braç de les ciutats e viles reials humilment a la vostra senyoria que plàcia aquella manar convocar e appellar la dita vila a la dita celebració de les dites corts.

E lo dit senyor dix, e en loch e persona de aquell lo honorable ¶^{52v} micer Johan de Funes, vicecanceller dessus dit, responent de paraula dix que sobre les coses supplicades per part del dit braç, haüda digesta delliberació, provehirà segons atrobarà ésser fahedor per justícia.

1417, juny 26. Seu de València.

Cèdula presentada per Joan Mercader, batle general del regne, denunciant de contumàcia els absents en les Corts.

E encontinent, fetes totes les dites coses, l'onorable micer Johan Mercader, batle general del regne de València, procurador a les coses dessus scrites per lo senyor rey specialment constituhit, ab carta pública en poder del honorable en Ramon Batle, lochtinent de prothonotari del dit senyor rey, feta en lo dia present, en presència del dit senyor e de tota la cort, liurà una cèdula, en paper escrita, la tenor de la qual legir e en lo present procés insertar e continuar requerí, e és segons se seguex:

Serenissime princeps,

Cum ad curiam generalem regnicolis regni Valencie noviter inditam diversi subditi et districtuales vestri fuerint per literas serenitatis vestre convocati ad certam diem comparituri, que assignacio fuit usque ad presentem diem de vestra solita benignitate prorogata, prout hec in processu presentis curie dignoscitur evidenter, et nonnulli iamdicti evocati minime comparuerint, per se aut eorum legitimos responsales, iuxta evocationes predictas suis terminis assignatas personaliter pervisse debuissent, idcirco regie magestati procurator celsitudinis vestre, predictorum non satisfaciencium negligenciam seu contumaciam acusando, humiliter suplicat ac petit quatenus procedere dignetur, ad ulteriora dicte generalis curie, eisdem contumacibus ulterius non vocatis, expectatis sed nec ad actus eiusdem curie admissis et alia contra eos et eorum quolibet, prout forus et ratio suadebunt. ¶⁵³

1417, juny 26. Seu de València.

Cèdula presentada pel braç militar protestant per la reputació de contumaces feta als absents del dit braç.

E lesta la dita cèdula, en aquell mateix instant, lo dit senyor don Alfonso, duch de Gandia, en nom seu propri e en nom encara e per part del dit braç militar, offerí e liurà una cèdula de paper escrita, la qual requerí en la present cort ésser lesta e publicada e en lo present procés inserta, la qual és de la tenor següent:

Molt alt e molt poderós príncep e senyor,

Jatsia per vós, senyor, sia feta assignació e imposat cert terme als nobles, barons, cavallers e altres de paratge del dit regne que fossen en la cort, la qual, senyor, vós començats huy <als del regne de València, del qual terme tro a huy> sien stades fetes algunes prorogacions, e sia acostumat que tots temps e de tant de temps ençà contínuament que no és memòria en contrari que los presents del braç militar que són en la cort hi són per tots los del dit braç, presents e absents, e los absents no poden ésser reputats contumaces e tota hora que aquells vénen a la dita cort són admeses. Per què, senyor, supliquen a la vostra senyoria, lo braç militar e singulars de aquell qui són presents en la dita cort, que sia de vostra mercè declarar e haver per declarat e provehit que la dita assignació e terme imposat no comprèn o faça reputar contumaces los dits absents, com no u sien, pus los presents del dit braç hi són per aquells e per tots los absents, segons dessús és dit, ans tota hora que y vinguen sien admeses en la dita cort. En altra manera, senyor, ab humil e subjecta reverència de la vostra senyoria, no consent en la dita assignació e terme imposat als que no són presents en la dita cort e protesten que tot lur dret los romanga salvu e il·lès, requerint al notari que'n faça carta pública. ¶^{53v}

1416, juny 26. Seu de València.

Resposta d'Hug, bisbe de València, en nom del braç eclesiàstic, adherint-se a la protesta del braç militar sobre les contumàcies.

E lesta e publicada la dita cèdola, en aquell mateix instant lo molt reverent senyor n'Uch, bisbe de València, per si e per los altres del braç eclesiàstich qui presents eren e encara per los absents, dix que offeria e havia per oferta e posada la *supra-proxime* inserta cèdola per part del dit braç eclesiàstich, oferta e liurada *mutatis mutandis videlicet quoad comparacionem procuratorum*.

De les quals coses los dits estats eclesiàstichs e militar demanaren e requeriren ésser feta carta pública.

E lo dit senyor rey dix que sobre les dites coses en la dita cèdola contingudes e expressades se retenia acord e delliberació.

E noresmenys lo dit senyor rey dix que, los dits citats e a la dita cort appellats que no eren compareguts, de gràcia esperava d'ací a dilluns primer vinent, ans de dinar, al qual dia e hora la dita cort continuava. ||⁵⁴

1417, juny 28. Seu de València.

Reunió de les Corts generals presidides pel rei, acusació de contumàcia als absents, protesta dels braços eclesiàstic i militar i pròrroga per al dia 1 de juliol.

Die lune, ante prandium, XXVIII^a iunii anno a Nativitate Domini M^o CCCC^o XVII^a.

En la dita Seu de València, devant l'altar major, stant lo dit senyor rey assegut en sa cadira o siti reyal, foren ajustats los següents dels tres braços del regne:

Per lo braç eclesiàstic

Lo dit senyor mestre de Montesa; micer Johan Gastó, procurador del senyor bisbe de València; mossèn Francesch d'Àries, procurador del senyor bisbe de Tortosa; mossèn Francesch Martorell, procurador del senyor bisbe de Sogorb; mossèn Ramon de Centelles, procurador del capítol de València; frare Emanuel de Vilarasa, procurador substituït per lo comanador de Montalbà; mossèn Jacme Roqua, procurador del comanador de Bexix; frare Johan de Josa, comanador del Puig, per lo reverent mestre de la Mercè; frare Francesch Çabater, majoral de Quart; en Pere Comes, procurador del abbat de Benifaçà.

Per lo braç militar

Lo senyor infant don Johan; lo senyor don Alfonso, duch de Gandia; don Pedro d'Urrea; mossèn Aymerich Centelles; don Pero Maça; mossèn Olfo de Pròxida; mossèn Vidal de Vilanova; mossèn Ramon de Vilaragut; mossèn Pere de Vilaragut; en Pere de Montagut; mossèn Manuel Díez; mossèn Francesch de Pèrellós; mossèn Pere de Moncada; mossèn Berenguer de Vilaragut; mossèn Eximén Pérez de Calatayú; mossèn Jacme Scrivà; mossèn Johan de Pròxida; mossèn Francesch de Bellvís; ||^{54v} mossèn Johan Castellà; mossèn Joffre de Thous; mossèn Johan de Vilanova; mossèn Johan de Vilaragut; mossèn Francesch de Vilanova; mossèn Loís d'Abella; mossèn Johan de Bellvís; mossèn Francesch Maça; mossèn Loís de Vilanova; mossèn Eximén Pérez de Corella; en Manuel de Vilanova; en Francesch de Vilanova; mossèn Johan de Vilarasa; mossèn Johan Fabra; mossèn Johan Pardo; mossèn Johan de Sentfeliu; mossèn Bernat Català; mossèn Johan Pardo; mossèn Bernat de Vilarig; mossèn Joffre de Vilarig; mossèn Pere Maschó; mossèn Johan Munyoç; mossèn Pere Siscar; mossèn Pere Maresme; mossèn Loís de Castellví; mossèn Francesch Marrades; mossèn Alfonso Suàriç; mossèn Arnau Saranyó; mossèn Francesch d'Esplugues; mossèn Johan Gastó; mossèn Galceran de Castellví;

mossèn Pere d'Estanya; mossèn Johan Lançol; mossèn Johan Martínez d'Ezlava; mossèn Francesch Martorell; mossèn Miquel de Piera; mossèn Pere, mossèn Manuel, mossèn Loís, mossèn Ausiàs de Codinachs; mossèn Francesch Vives; mossèn Manuel de Ripoll; mossèn Manuel Lançol; mossèn Francesch Corts; mossèn Galceran de Sentfeliu; mossèn Ramon Gonstantí; mossèn Loís de Pertusa; mossèn Johan de Castellvert; mossèn Johan de Ripoll; mossèn Andreu Castellà; mossèn Guerau Bou; mossèn Johan Gostantí; mossèn Loís Çabata; mossèn Corveran d'Alet; mossèn Pere d'Esplugues; mossèn Johan Pardo, menor; mossèn Johan Scorna; mossèn Matheu Lançol; mossèn Jacme d'Artés; mossèn Gracià d'Artés; mossèn Pere de Castellar; mossèn Jacme Romeu; mossèn Loís de Lòriç; mossèn Arnau Ferrer; mossèn Berenguer de Montpalau; ^{||55} mossèn Rigo de Quintavall; mossèn Bernat Dezpuig; mossèn Jacme Serra; mossèn Jacme Dezpuig; mossèn Jacme Joffre; mossèn Bernat de Monsoriu; mossèn Galceran de Vich; mossèn Johan Valleriola; mossèn Matheu Pugada; mossèn Guillem Crespi; mossèn Johan Roïç de Moros; mossèn Johan Ferràndez d'Eredia; mossèn Nicholau Joffre, *dictis nominibus*; en Johan Scrivà; en Johan Corvera; en Pere Çabata; en Galceran de Lòriç; en Francesch d'Esplugues; mossèn Pere Pardo; n'Alfonso Roïz de Corella; en Gizbert d'Olms; en Bernat Dezcallar; n'Ausiàs March; en Francesch de Vilarasa; en Bernat de Bonastre; en Martí Ényeguez d'Ezllava; en Johan de Roda; en Loís Aguiló; en Jacme Roig, notari; en Dionís d'Olit, notari, *dictis nominibus*.

Per lo braç de ciutats e viles reyal

Foren per lo braç reyal tots los contenguts en la primera jornada de la present cort començada personalment per lo senyor rey sots calendari de *die sabbati XXVII^a iunii anni presentis*.

E estants justats los dits tres braços en presència del dit senyor rey, de paraula dix que acusava la contumàcia als convocats a la present cort e no comparants.

E lo honorable micer Francesch Blanch, en nom e per part del braç militar e aquell present, dix que lo dit braç stava e perseverava en ço que dessús en la jornada de dissapte passat, per scrit en una cèdola per part del dit braç era stat offert al dit senyor, e que allò mateix lo dit braç volia haver per repetit.

E lo dit reverent senyor mestre de Montesa, per si e en nom e per part del dit braç eclesiàstich, de paraula dix que volia haver ^{||55v} dit e proposat ço que *supra-proxime* per part del dit braç era posat e dit en la dita jornada, que la dita cèdola dels absents fon proposada per lo braç militar e que alló mateix volia haver per repetit.

E lo dit honorable micer Johan de Funes, vicicanceller dessús dit, dix que lo senyor rey, haüda delliberació sobre les dites coses, faria justícia a les parts.

1417, juny 28. Seu de València.

Cèdula presentada pel braç reial suplicant que Lliria, com a vila reial, siga convocada a corts.

E dites les dites coses, en aquell instant mateix, lo dit honorable en Daniel Mascarós, en nom e per part de tot lo dit braç de ciutats e viles reals, offerí e legir e publicar requerí una cèdola de la tenor següent:

Molt alt e molt excel·lent príncep e senyor,

A la vostra real majestat fon suplicat disapte proppassat per lo braç de les vostres ciutats e viles reials del regne de València que fos mercè vostra trametre lletres a la vostra vila de Liria convocant aquella a la present cort, com axí, senyor, se degué fer, com la dita vila de Liria sia vila reyal, la qual és afixa e unida a la vostra corona segons appar per privilegi del molt alt senyor rey en Pere, besavi vostre, lo qual vós, senyor, haveu jurat, e sobre la dita convocació a la dita vila no sia estat provehit tro a vuy; per ço, senyor, lo dit braç de les dites ciutats e viles reials supplica vostra gran senyoria sia vostra mercè de trametre les dites lletres de la dita convocació a la dita vila; e en açò, senyor, farets justícia, la qual vos tendran a gràcia e mercè. En altra manera, senyor, si les dites coses no féyets o dilatàvets fer, ab humil e subjecta reverència de vostra senyoria, lo dit braç protesta que per açò no sia engendrat prejuhi algú al dit braç ne a la dita vila ne als furs e privilegis del dit regne, suplicant vostra gran senyoria sia sa mercè manar continuar la present supplicació en lo procés de la present cort e manar-ne liurar carta pública al dit braç per conservació de lur dret.³

E, lesta e publicada la dita cèdola, lo dit senyor manà [¶]⁵⁶ aquella continuar en lo procés de la present cort, offerint-se, haüda delliberació, fer les coses contingudes en aquella ço que per justícia atrobaria ésser fahedor. Emperò dix que de aquella no volia ésser feta carta pública.

E, fetes totes les dites coses, lo dit senyor rey dix que, los dits citats e apellats a les presents corts qui no eren compareguts, de gràcia sperava d'ací a dijous primer vinent, ans de dinar, al qual dia e hora dix que continuava la dita cort. Les quals paraules, en persona del dit senyor rey, dix lo dit honorable micer Johan de Funes, son vicecanceller.

¶ ³ de lur dret] C del dit braç.

*Í*ndex d'aquest volum

.II.

PROCÉS DEL BRAÇ ECLESIASTIC PROCÉS DEL BRAÇ MILITAR DONATIU FURS

PROCÉS DEL BRAÇ ECLESIASTIC	457
1. CONVOCATÒRIA	459
1.1 CONVOCATÒRIA AL BRAÇ ECLESIASTIC	459
1.2 PRIMERA REUNIÓ DELS BRAÇOS A LA SEU DE VALÈNCIA	460
2. SESSIÓ D'OBERTURA	476
2.1 PROPOSICIÓ REIAL	476
2.2 RESPOSTES DELS BRAÇOS A LA PROPOSICIÓ REIAL	478
2.3 JURAMENT DELS FURS I DELS PRIVILEGIS	484
2.4 PROTESTS DELS BRAÇOS	497
2.4.1 Protest del braç eclesiàstic	497
2.4.2 Protest del braç reial	498
2.4.3 Protest del braç militar	499
2.4.4 Protest del braç reial	500
2.4.5 Protest del braç militar	501
2.4.6 Protest del braç reial	502
2.4.7 Protests del braç militar	503
2.4.8 Protests del braç reial	506
2.5 DISSENTIMENTS DELS BRAÇOS I RESPOSTA REIAL	508
3. SESSIONS I DEBATS	514
3.1 NOVA PROPOSICIÓ REIAL	514
3.2 RESPOSTA DELS BRAÇOS A LA PROPOSICIÓ REIAL	515
3.3 ELECCIÓ D'EXAMINADORS DELS GREUGES	518

3.4	ELECCIÓ DELS TRACTADORS DEL BRAÇ MILITAR	521
3.5	PROPOSTA DE SUBVENCIÓ AL REI	526
3.6	ACORD DE SUBVENCIÓ AL REI	529
3.7	PRESENTACIÓ DELS GREUGES DEL BRAÇ ECLESIASTIC I DEL BRAÇ REIAL	532
3.8	PROTESTS PARTICULARS DE LES CIUTATS I VILES REIALS	535
3.9	PROTEST PARTICULAR DEL BRAÇ ECLESIASTIC	543
3.10	PROTEST PARTICULAR DEL BRAÇ MILITAR	543
3.11	GREUGES COMUNS DELS TRES BRAÇOS	544
3.12	GREUGES DELS BRAÇOS ECLESIASTIC I MILITAR	570
3.13	GREUGES DEL BRAÇ ECLESIASTIC	591
3.14	PRÉSTEC AL REI A CÀRREC DEL GENERAL	631
3.15	ELECCIÓ D'EXAMINADORS DELS GREUGES	636
3.16	GREUGES DELS BRAÇOS ECLESIASTIC I MILITAR	641
3.17	ELECCIÓ DE TRACTADORS DEL BRAÇ ECLESIASTIC	654
3.18	PROVISIONS REIALS ALS GREUGES DEL BRAÇ ECLESIASTIC	688
3.19	PROVISIONS REIALS ALS GREUGES DELS BRAÇOS ECLESIASTIC I MILITAR	692
3.20	EXAMEN DE LES PROVISIONS REIALS PER PART DELS TRACTA- DORS	696
3.21	SUBVENCIÓ AL REI	700
3.22	DEBAT SOBRE EL DONATIU	705
3.23	ELECCIÓ DE TRACTADORS	715
3.24	NOVA SUBVENCIÓ AL REI	718
3.25	ELECCIÓ D'APUNTADORS	745
4.	CLAUSURA DE LES CORTS	758
	GREUGES DEL BRAÇ MILITAR	765
	DONATIU	801
	FURS	817
	<i>Glossari</i>	841
	<i>Índex antroponímic</i>	847
	<i>Índex toponímic</i>	867
	<i>Índex d'aquest volum (II)</i>	875
	ÍNDIX GENERAL (vols. I i II)	877

*Í*ndex general

<i>Estudi introductori</i>	7
I. LES CORTS DE 1417-18	12
1. El desenvolupament de les Corts	12
2. Els greuges	18
2.1 Greuges comuns dels tres braços	19
2.2 Greuges del braç reial	21
2.3 Greuges del braç eclesiàstic	22
2.2 Greuges del braç militar	22
3. El donatiu	23
4. La cloenda de les Corts i la creació de la Generalitat	25
5. La promulgació dels furs	29
6. Les despeses de la celebració de les Corts	30
II. L'EDICIÓ DE LES CORTS DE 1417-18	39
1. La recerca dels manuscrits	39
1.1 Catàleg dels manuscrits	43
1.2 Taula de correspondència dels manuscrits	46
Criteris de transcripció i d'edició	49
Sigles i abreviatures	52
Bibliografia	53

CORTS D'ALFONS EL MAGNÀNIM (València, 1417 – 1418)

PROCÉS DEL BRAÇ REIAL	59
PROCÉS DEL BRAÇ ECLESIÀSTIC	457
<i>Índex antroponímic</i>	847
<i>Índex toponímic</i>	867

*f*onts històriques valencianes
87B.

SÈRIE

Acta Curiarum Regni Valentiae

2B.

CORTS VALENCIANES

VNIVERSITAT VALÈNCIA